

Czarodziejski kamień

Pośrodku rudzickiego lasu, między drzewami, leży przeogromny kamienny głaz. Jedyń jedyny. W całym tukejszym lesie ni ma inszego, nawet nejmniejszego kamyczka. Nie leży na szczycie kympki ani też w kierymś z licznych głębokich wądół. Położony jest akurat w takim miyjscu, jakby go ktosik nie potrefił dali uniyść. Piykny to okaz. Jak się oczyści choćby kąsek jego powierzchni, tak zaroz miyni

się kolorami, czyrwónym i srybnym, jak szlachetny granit. Wielki jest po dwa metry w każdym stróne, pozaokrągłany jak wielgachny ziymiok. Widocznie jest wielce wartościowy, skoro niejedyn chętny już se na niego zęby ostrzył, ale nikómu przywłaszczyc go się nie udało, a wszystko skiż tego, że ni ma to kamiyn zwykły, lecz czarodziejski. Wielu tysięcy roków tymu przywlyk go tukej lodowiec. Lód roztopił się, a kamiynie niesióne z gór skandynawskich zostały rościepane po różnych miyjscach. Jedyń z nich trefił do Rudzice, a czymu tukej, tego nie wiy nikt. Krążyły o nim od downa opowiadania, w kierych cosik jest prowdy, a cosik zaś pewnikym bydzie zmyślóne. Z tego coch się zwiedziół, było tak:

Downo tymu nie w każdej wsi był kościół skiż małego zaludniynio. Ludzie chodzowali dóń nieroz bardzo daleko. Ligocany do Międzyrzycz, brónowiany do Rudzice i tak dali. Dobrze o tym wiedziół jedyn taki, a był nim diosek, kiery sobie umyślił, że w miyjscu, kaj brónowiany przechodzóm na skróty przez las do rudzickiego kościoła, zastawi na nich pułapke. Wykorzystół do tego tyn wielki głaz, porozkłodoł na nim pińądze, żeby wabić ludzi. Jednej niedzieli szel tędy młody karlus z Woźnioka, z tego znany, że był z niego wielki morus. Obroł se go diosek, żeby wyprógować swój plan. Karlus zbliżył się ku tymu miyjscu, dziwo sie i oczóm swoim nie wierzi... słuszno kupka pińędzy leży na kamiyniu, jakby świyżo zrobiónych i suszy sie.

- Kto ich mógl tukej zostawić w śródku lasu? - rozgládo sie dookoła, ale nikogo nie widzi.

Zbliżo się do nich, wyciągo rękę i już chce schować do kapsy, a tu słyszy głos:

- Siódme nie kradnij!

Za drzewa wyszeł po czornu ubrany jegomość podobny do kóminiorza, kiery pedziół te słowa. Karlus ze strachu drżącym głósym tłumaczy sie tak:

- Nadyć... tak se tu leżóm, to se ich bierym. Byłoby szkoda, jakby ich wiater kaj porwoł.

- Owszym, młodziyńcze, mogóm być twoje. Jednak pod jednym warunkym. Nie ciepniesz ich wielebnyemu na tace, bo zamiast do kościoła pójdiesz do gospody i tam wszyściutko przepuścisz, do ostatniego grosza. Sóm się uradujesz, a przy okazji każdymu w gospodzie

achtliczek postawisz, a wszyscy cie z tego powodu bydóm mieli radzi. Za tydziyń przijdiesz zaś.

Karlus uradowany szel przez las i zastanowił sie, co z telkim pinióndzym zrobić. Czy diobła postłuchać, czy se kaj w mieście na gupotki wydać. Može by jednak wstąpić do kościoła, cosik ciepnyć na tace, a reszte w karczmie przesmolić. Diobłu świyce, a Pónbóczkowi ogarek. Myśli różnych miół kupe. Wybroł jednak gospode, bo piniądz przeca trzeba wpiyrw rozmiynić, ale jak już tam wszel, tak mu się to miyjsce moc spodobało. W półmroku rozpoznól uśmiechnięte gęby znajómých kamratów, poczuł zapach ulubiónej tabaki, usłyszól chichoty dziótszek i muzyke kulawego Gabzdyla, co groł na harmórnji. Urodziwo gospodzko, widząc karlusowe piniądze, zaroz do niego podfurgła i zaszczebiotála:

- Co dlo piykneho karlusa? Duże księżęce piwo czy achtliczek czystej, a može miodónki na imbirze? - i zrobiła takóm mine, jakby karlusa miała zjeść.

- A dyc poproszym po jednej czystej wszystkim, co tukej siedzóm, i kóniecznie zapowiedzieć, kto funduje. Od razu godóm, że to nie bydzie ostatnio kolejka dlo moich kómpanów.

- Hónorowo, hónorowo – pochwoliła go gospodzko i zaś go zmierzila takim wzrokym, aże mu kolana zmięktły, po czym pochyliła się ku nimu i głęboko westchnyła, aż wyprężóny gorset musnył go przijymnie w policzek.

Po połedniu do gospody dobiło sporo ludzi, bo już się zwiedzili, że jest tam jedyn taki, co wszystkim gorzólke stawio. Wieczorym wszyscy mieli już porządnie w czubie i działy sie niestworzóno rzeczy. Jedni chlastali bez umiaru, inni z dziywkami tańcowali, śpiywali do zdarcio gardeł, a co ponikierzi leżeli pod ławami. Przisła w kóncu chwila, że piniązki karlusowi się skończyły, wtedy i zabawy pomału ustawały. Diosek zaś w tym czasie chodził sobie kole karczmy, zaglądoł do okiyn, lustrowól i z tego, co tam widziól, fest się cieszył.

Karlusowi tak się to wszystko spodobało, że następanej niedzieli zaś zgłosił się przy diobelskim kamiyniu.

- Panie dioble, piniądze mi się ganc rozeszły, choć wydowołech tak, jak żeś przikozoł. Sobiech nic nie zostawił. Wszystko rozdoł, zafundowoł i przefukoł. Farorzowi nie doł ani grosza.

- Dobrześ się sprawił – pado mu diosek. - Piniędzy dóm ci teraz jeszcze więcej, bo zasługujesz. Teraz już nie panoczek we dworze, nie siedloki i bogocze, ale ty karlus mosz w dziedzinie nejwiększe powodzyni.

Zabawy w gospodzie fundowane przez dioska trwały jakiś czas. Karlus przichodził co tydziyń do diobelskigo kamiynia po piniądze, za kiere pół wsi bawilo sie w karczmie, kaj dokazowali jak się patrzy. Downo już ci bogobojni ludzie nie narobili tela grzychów, a to sie fest dioskowi podobało. Tylko farorz pomstowoł na grzyszników.

Wszystko sie jednak kiesik kónczy. Diosek, choć bardzo przebiegły, nie przewidziól jednego, że brónowiany wybudujóm sobie własny kościół i przez las do rudzickigo kościoła przestanołm chodzić, zaś karlusa rychło zbieróm do wojska i to na czas długi. Znerwiło to dioska okropnie, tóż postanowił, że tak pokieruje sprawóm i tak ludzi podkusi, żeby jego diobelski kamiyń naszel się w samym Cieszynie albo przinejmni na rudzickim kopcu, rowno z kościółym, jako dowóđ

jego diobelski mocy. Podkusił karlusa przy gorzołce, żeby zwierzył się kómuś, skąd biere pieniądze i tym sposobym wiadomość puścił we świat. Tyn, kierymu to pedzioł, zarozki wypapłół o sprawie swoimu panu, a był nim miejski architekt, znano figura w Cieszynie, człowiek wpływowy i na pieniądz fest pragliwy. Architekt pod pretekstym polowanio udoł się do rudzickigo lasu. Dość chwile szukoł kamiynia, aż w kóncu naszeł, a leżoł ón na dnie wądótu. Jak go już uwidzioł, tóż mu się kamiyń fest spodoboł.

- Skoro bydziesz mój! – z entuzjaznym pedzioł panoczek ni to do siebie, ni to do kamiynia.
- Niedługo znądzies sie w moim ogrodzie w Cieszynie. Za dnia upiększysz mojóm wille, że wszyjscy mi bydóm zazdrościć, a w nocy, jak nikt nie bydzie widzioł, byde z ciebie doił pieniądze! He, he, he!

Za dni pore w rudzickim lesie wielki poruszyni. Chłopów grómada zebrała sie z toporami, piętami, wozy z nejsilniejszymi kóniami, a wszystko po to, żeby kamiyń z lasu wytargać i do Cieszyna zawiyźć. Kupe drzew zwalili, żeby zrobić dróge i głaz nimi podsprajcować, a potym na specjalnie zrobiónóm platforme wciągnyc. Ale robota szła im marnie. Wielki kamiyń, jakby do ziymi prziszwajsonany, nie dowoł się ruszyc. Kłody drzew sie łómały, liny, porwozy pękały i rwały sie, kónie kielzały aże na zadach się spiyrały, a było, że i przewracały. Dziyń cały na różne sposoby prógowali potwora wytargać, ale się nie dało. Dopiyro przed nocóm, przy užyciu nejcięższych dworskich kóni wytargali smoka i wysmyczyli poredziesiąt metrów, do połowy kympki. Architekt się cieszył, że nejgorsze mo za sobóm i niedługo drogocynny kamiyń, na kierym co noc przy miesiáczku suszóm się pieniądze, znądzie się pod jego piyknym dómym. Jednako kalkulacje te okozaly się płónne. W całym cieszyńskim kraju nie było tak wielkigo wozu, żeby kamiyń przewiyźć. Żodyn nie podjón się tego zadanio, mimo że do zarobiynio była wielko suma.

Dioboł w tej sytuacji zmiynił taktyke. Pod jego podszeptym o niezwykłości kamiynia zwiedzioł się rudzicki gospodzki. Uznoł, że jako człowiek miyjscowy, mo do niego większe prawo, tóż wyrobił sobie zezwołyne w bielskim starostwie na wywóz głazu. Myśloł se podobnie jak architekt. Postawi go przed gospodóm jako atrakcje, ku kierej bydóm przybywać tłumy ludzi, a przy okazji krzepić sie w jego karczmie. A w nocy przy miesiáczku bydzie tyn kamiyń z pińiędzy doił wlezie!

Dioskowi i tyn plan się nie udoł. Z powodu ludzki zawiści architekt z gospodzkiem poczli się wadzić i spiyrać, kiery mo do kamiynia większe prawo, aż prziszło ku tymu, że specjalno kómisja uznała, że nikomu z nich się nie należy, bo to jest cynny zabytek przyrodniczy i mo zostać na wieczne czasy jako pamiątka w rudzickim lesie. A karlus w tym czasie był już we wojsku. Z tego wszystkiego diosek musioł skapitulować. Pogodził się z myślóm, że kamiyń pozbył na zawsze, wybył stela i już więcy nie był tu widziany. I tak sie sprawa zakończyła.

A teraz kamiyń jest fest hónorowy, bo dostał miano pómnika przyrody. Isto, że tyn narzutowy gład polodowcowy to rzodki okaz w tym miyjscu Europy, bardzo oddalóny od Skandynawii, skąd przibył. Mogymy wygodnie dójść do niego z parkingu pod lasym, pore minut marszu wśród malowniczych drzew. Zastanymy tam kamiyń, turystycznóm informacje, znak pómnika przyrody, ławeczki do posiedzynio i piykny las

wokoło. Kto by pomyśló, że ta skała mo takóm ciekawóm historie - rudzicki kamiyń, niegdys diobelskim zwany. Zaś co do pińędzy, kiere się na nim suszóm i sóm do wzięcia w księżycowóm noc, to ni ma się jak o tym przekónać, bo ludzie bojóm się tam w nocy íść. Ci, kierzi zaś majóm takóm odwage, to być może dalej dojóm tyn kamiyń z pińędzy, ale się na pewno nikomu nie prziznajóm.

Słowniczek wyrazów gwarowych występujących w tekście:

achtliczek miódónki – kielich wódki miodowej

ciepać, rościepać – rzucać, rozrzucać

diosek – diabeł

kamrat – kolega

karlus – młodzian

kielzały – ślizgały

kępka – górka

podszprajcować – podeprzeć

przesmolić – przetrwónić

prziszwajsonany – przyspawany

wądoły – jary

wysmyczyli – wyciągnęli